

УМОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ КАРТОПЛІ В УКРАЇНІ

В умовах ринкової трансформації проявилися окремі негативні тенденції розвитку галузі картоплярства в Україні:

- кардинальна зміна структури виробництва на користь дрібних виробників – велика частина валового збору картоплі припадає на особисті господарства населення і лише незначна – на підприємства суспільного сектору;
- різке коливання обсягу виробництва картоплі (відхилення валового збору від середньорічних показників досягає 20%);
- урожайність картоплі в 3-4 рази нижча, ніж у розвинутих країнах Європи;
- низька товарність картоплі, так як 25-30% валового збору залишається на насіння, а близько 20% – на кормові цілі [3, 171];
- занепад системи вітчизняного насінництва;
- низький рівень розвитку картоплепереробної промисловості.

Результати дослідження виробництва картоплі в сільськогосподарських підприємствах дають підстави зробити наступні висновки про формування пропозиції на вітчизняному ринку картоплі:

- основними виробниками картоплі в Україні стали господарства населення, проте вони не можуть бути провідними постачальниками картоплі для країни в цілому та забезпечити промисловість сировиною відповідної якості;
- фермерські господарства України на загальні обсяги виробництва картоплі суттєво не впливають;
- значне зменшення валового виробництва картоплі в суспільному секторі обумовлене занепадом матеріально-технічної бази, порушенням еквівалентного обміну між промисловістю і сільським господарством, ускладненням збуту та зниженням ефективності вирощування;
- перехід виробництва картоплі в приватний сектор призвів до обмеження використання досягнень НТП в картоплярстві, що стримує розвиток галузі;
- суттєві структурні зміни в розподілі валового збору картоплі, зумовлені змінами в каналах реалізації, зокрема відмовою господарств від реалізації картоплі державним заготівельним організаціям, які значно скоротили обсяги заготівель на користь реалізації через систему власних торговельних точок, а також реалізації на ринку та заводам на переробку, де ціна визначається попитом і якістю продукції [1, 73].

Передумовами підвищення ефективності функціонування ринку картоплі в Україні є:

- удосконалення кредитно-податкової політики держави і створення надійних стимулів до інвестицій в галузь картоплярства;
- подальший розвиток інфраструктури ринку картоплі;
- створення умов для розширення експорту картоплі й картоплепродуктів через мережу аграрних бірж та інших спеціалізованих структур;
- здійснення підтримки експорту, вивчення кон'юнктури зовнішнього ринку;
- розробка дієвого механізму доведення інформації про попит на картоплю до виробників, торговельних і посередницьких структур;
- піднесення рівня конкурентоспроможності вітчизняних виробників картоплі шляхом здешевлення виробництва, підвищення якості насінневого матеріалу та удосконалення технології виробництва [2, 191].

Таким чином, активне входження України в світовий економічний простір потребує розробки принципово нової, адаптованої до ринку моделі розвитку галузі картоплярства, що базується на досягненнях світової науки та практики, узгоджених дій взаємопов'язаних сфер, галузей і підприємств, які орієнтуються на задоволення потреб покупців й швидку окупність витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буняк Н.М. Економічна ефективність виробництва та реалізації картоплі // Вісник аграрної науки. – 2002. – № 2. – С. 73-75.
2. Гриценко М.П., Онопрієнко І.М. Шляхи підвищення економічної ефективності картоплярства в північно-східному регіоні України // Вісник ХДАУ. – 2001. – № 7. – С. 191-194.
3. Мех Л.М. Економічна ефективність виробництва картоплі в Україні // Вісник ХНАУ: збірник наукових праць Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва. – № 8 – 2004. – С. 171-176.